

Europanævnets årsrapport 2005

Indledning:

2005 har været et særdeles atypisk år for debatten og oplysningsarbejdet om Europa og dermed også for Europeanævnets arbejde.

Den hidtidige 3-årige bevillingsperiode løb ud den 31/12 2004, og den daværende formand for Europeanævnet Peter Wivel fratrådte grundet nyt job i Berlin.

For perioden 2005-07 blev der bevilget 20 mio. kr. pr. år, i alt 60 mio.kr. til den 3-årige periode. Hele strukturen for bevillinger blev efter politisk beslutning lagt om, så der nu er en række forskellige puljer, der målrettet har til formål at styrke debatten indenfor en række områder. Folketingsvalget i foråret 2005 forsinkede hele den politiske proces med at få udpeget en ny formand og et nyt nævn. Den ny formand Claus Larsen-Jensen, tidligere formand for Folketingets Europaudvalg, blev udpeget af Undervisningsministeren i marts 2005. Bevillingsgrundlaget var først endeligt på plads til de første bevillinger for 2006 i maj 2005. De hidtidige medlemmer af Europeanævnet fortsatte indtil juni, hvor det nye Europeanævn blev sammensat, og de nye folk introduceredes til arbejdet.

For at få en så hurtig og effektiv igangsætning af debat og oplysningsaktiviteterne holdt Europeanævnet før den første bevillingsrunde orienteringsmøder med alle partier, bevægelser, organisationer, lokalradioer og TV stationer, bibliotekerne og andre introducerede, så de blev informeret om de nye regler. Samtidig blev det understreget, at Europeanævnets sekretariat også er en samarbejdspartner for ansøgerne, så ansøgningsprocessen kan foregå bedst muligt for ansøgere og nævn. Fem partier på Christiansborg havde aftalt, at der skulle være en dansk Folkeafstemning om Forfatningstraktaten i september 2005. Der blev afsat 30 mio. kr. ekstra til debat og oplysning i forbindelse med Folkeafstemningen. Alle aktører i den danske debat om Europa havde derfor naturligt nok fokus på folkeafstemningen og Forfatningstraktaten. De allerfleste ansøgninger til aktiviteter havde dette som tema. Efter det franske og hollandske nej til Forfatningstraktaten aflyste regeringen imidlertid den danske folkeafstemning, hvorfor hele bevillingsprocessen omgående blev sat i stå af Europeanævnet, og partierne og bevægelserne i Folketinget og Europaparlamentet, som var de eneste, der havde nået at få udbetalt penge,

afregnede for de udgifter, de havde haft indtil da til forberedelsen af folkeafstemningen.

Hermed var mange af de planlagte debatter og oplysningsaktiviteter om Europa i 2.halvår 2006 blevet uaktuelle. Da det skete op til sommerferien, skabte det hos alle aktører et aktivitetsmæssigt vakuum, fordi nye aktivitetsplaner først skulle vedtages og gennemføres i praksis. Da det efterfølgende i EU's Ministerråd blev besluttet, at der nu skulle være tænkepause – og folkelig debat – om Europas fremtid blev der igangsat en ny proces. Der blev afsat i alt 14 mio. til debat i tænkepausen. Da bevillingerne først var på plads sent i 2005, var det rent praktisk for mange organisationer først muligt at gennemføre deres aktiviteter i foråret 2006 frem til 1.maj, som var sat som deadline.

For alle aktører i europadebatten blev 2005 derfor et atypisk og turbulent år. For Europarådet gav det også en stor mødeaktivitet. For Europarådets sekretariat, som ikke er særlig stort, gav det en ekstraordinær stor arbejdsmæssig belastning. Ikke kun på grund af de mange ændringer og de ekstraordinære bevillinger, der skulle frem og tilbage, men også fordi aktivitetsåret bevillingsmæssigt kun blev på 9 måneder.

Mange af de bevillinger, der er bevilget i 2005, vil derfor først for alvor slå igennem aktivitetsmæssigt i 2006.

Nævnets sammensætning:

I den foregående treårige bevillingsperiode bestod nævnet af formand Peter Wivel, Pia Olsen, Kirsten Jensen, Marcus Schmidt og Britta Schall Holberg. De var beskikket frem til 31. maj 2005. I forbindelse med årsskiftet og folketingsvalget i februar skete der imidlertid enkelte udskiftninger. Peter Wivel trådte tilbage som formand ved årsskiftet, og Britta Schall Holberg trådte ud af nævnet, da hun blev valgt ind i folketinget. Formandskabet blev besat af Claus Larsen-Jensen den 8. marts 2005, hvorimod Schall Holbergs sæde stod tomt frem til beskikkelsesperiodens udløb. Frem til 31. maj 2005 bestod nævnet således af Claus Larsen-Jensen, Kirsten Jensen, Pia Olsen og Marcus Schmidt. Den 1. juni forlod Kirsten Jensen og Pia Olsen nævnet, og Inge Dahl-Sørensen, Eva Møller og Hans Grishauge trådte ind samtidig med, at Marcus Schmidt blev genudnævnt. Det siddende nævn bestående af Claus Larsen-Jensen, Eva Møller,

Inge Dahl-Sørensen, Hans Grishauge og Marcus Schmidt er beskikket frem til den 31. maj 2008.

Nævnets udvikling i 2005:

Ved vedtagelsen af finansloven for 2005 ændredes strukturen for nævnets bevilling. Der blev på finansloven afsat 20 mio. kr. årligt i årene 2005-2007, men hvor der i den tidligere bevillingsperiode var to puljer, en til partierne på 8 mio. kr. og en til fri ansøgning på 8,5 mio. kr., blev strukturen i puljen til fri ansøgning ændret markant. 10,5 mio. kr. skulle nu fordeles på fem puljer. Partipuljen forblev uændret.

Puljen til fri ansøgning

I tekstanmærkning 126 ad finanslov 2005 § 20.71.41 opdeles puljen til fri ansøgning i fem puljer: A, B, C, D og E, hvor der fordeles 10,5 mio. kr. Puljerne ser ud som følger:

Pulje A: Denne pulje er reserveret til organisationer, der har oplysning og debat om Europa som sit hovedformål. I denne pulje er der afsat 2,2 mio. kr. årligt. Et eventuelt tilsagn gives for den treårige bevillingsperiode, dvs. at der kun afholdes en ansøgningsrunde, hvor de givne tilsagn udløser udbetaling af tilskud en gang årligt i bevillingsperiodens tre år.

Pulje B: Denne pulje er afsat til organisationer, der har oplysning og debat om Europa som en del af deres aktiviteter. I denne pulje er der afsat 3,4 mio. kr. år. Disse midler skal anvendes til at konsolidere de europæiske debat- og oplysningsaktiviteter i ansøgernes organisation. Tilsagnene er i lighed med pulje A givet for den treårige bevillingsperiode.

Pulje C: I denne pulje er afsat 1,5 mio. kr. årligt til at udvikle ikke-kommercielle lokale radio- og tv-stationers programmer om Europa. Midlerne uddeles en gang årligt og skal dække hele årets programflade, hvilket vil sige at der er ansøgningsfrist en gang om året.

Pulje D: I denne pulje er der afsat 0,8 mio. kr. årligt til styrkelse af bibliotekernes oplysning om Europa. Puljen har i 2005 været åben for ansøgning ved alle de annoncerede ansøgningsrunder.

Pulje E: I denne pulje er der afsat 2,6 mio. kr. til enkeltstående landsdækkende eller lokale aktiviteter. Denne pulje svarer til den tidligere bevillings pulje til fri ansøgning. I denne pulje skal man indplacere sit initiativ i en af seks kategorier eller en kombinationskategori. Kategorierne er 1. Møder, 2. TV, 3. Radio, 4. Web, 5. Bøger, 6. Andet og 7. Kombination. Puljen har i 2005 været åben for ansøgning ved alle de annoncerede ansøgningsrunder.

Puljen til partierne

I lighed med den foregående bevillingsperiode er der på den nuværende bevilling afsat 8 mio. kr. til partierne. Disse midler skal fordeles efter følgende fordelingsnøgle: 1/3 fordeles som grundtilskud i lige store portioner til partier i Folketinget og bevægelser indvalgt i Europaparlamentet, 1/3 fordeles til partierne efter antal mandater i Folketinget, og den sidste 1/3 fordeles til partierne og bevægelser efter antal mandater i parlamentet. Det resulterede i nedenstående fordeling af midlerne:

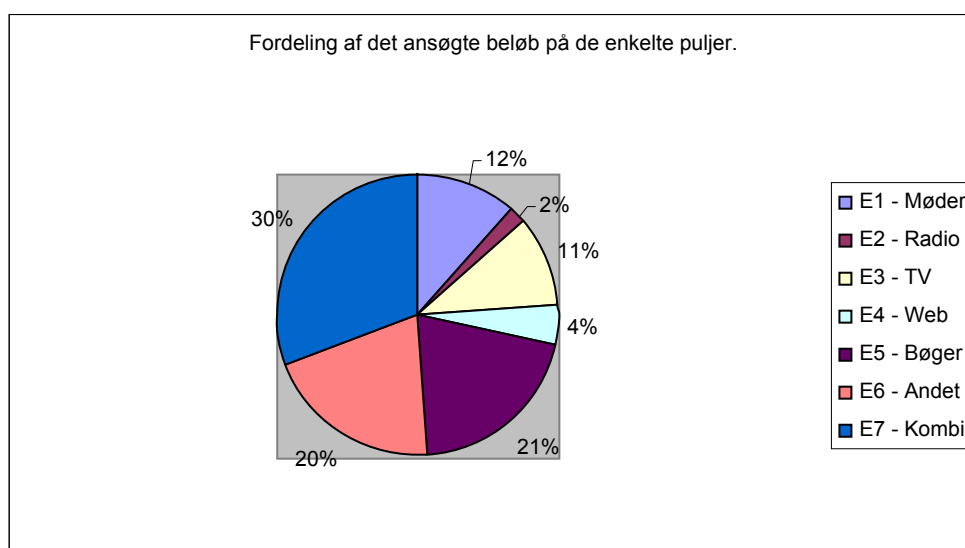
Parti	FT	EP	Grundtilskud	FT-tilskud	EP-tilskud	I alt
Venstre	53	3	kr 266.667	kr 821.705	Kr 571.429	kr 1.659.800
Socialdemokraterne	52	5	kr 266.667	kr 806.202	Kr 952.381	kr 2.025.249
Dansk Folkeparti	22	1	kr 266.667	kr 341.085	Kr 190.476	kr 798.228
Konservative	16	1	kr 266.667	kr 248.062	Kr 190.476	kr 705.204
SF	12	1	kr 266.667	kr 186.047	Kr 190.476	kr 643.189
Radikale Venstre	9	1	kr 266.667	kr 139.535	Kr 190.476	kr 596.677
Enhedslisten	4	0	kr 266.667	kr 62.016	kr -	kr 328.682
Kristendemokraterne	4	0	kr 266.667	kr 62.016	kr -	kr 328.682
Folkebev mod EU	0	1	kr 266.667	kr -	Kr 190.476	kr 457.142
Junibevægelsen	0	1	kr 266.667	kr -	Kr 190.476	kr 457.142

Den mest markante ændring, der har været i forbindelse med tilskuddene til partierne, er, at de nu skal søge om at få tilskud. Det har givet nævnet mulighed for at kunne sammenholde ansøgningen med den afrapportering over de forbrugte midler ved årsopgørelsen. Det har i forlængelse heraf været en prioritet hos nævnet, at procedurerne omkring partiernes tilskud skulle revideres.

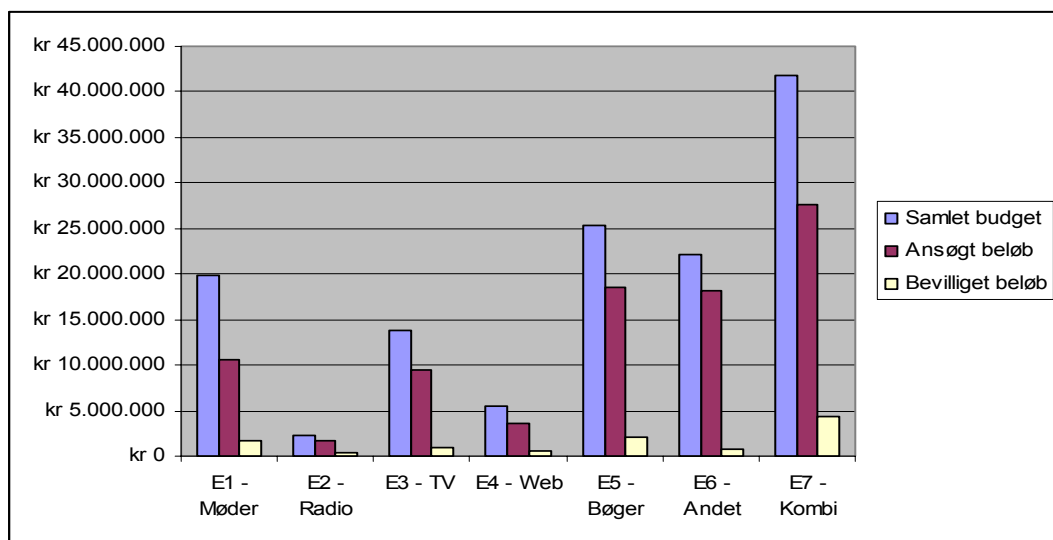
Puljerne generelt

Som man kan se af det ovenstående er partiernes bevilling ikke blevet ændret markant, hvorimod den del af bevillingen, som kan søges af andre, er blevet ændret. Anvendelsesområder er i høj grad blevet specificeret i forhold til den tidligere bevilling i kraft af puljerne. Hovedtanken bag etableringen af puljerne er at integrere oplysning og debat om EU på et mere grundlæggende plan hos organisationer, radio- og tv-stationer og biblioteker. I den nye struktur forsøger nævnet at stimulere aktørerne til at indarbejde stoffet som en naturlig del af deres arbejde. Samtidig er det imidlertid væsentligt at fremhæve, at der stadig reserveres midler til fri ansøgning, hvilket giver mindre aktører mulighed for at opnå støtte, således at mangfoldigheden i den offentlige debat bevares.

Inden for pulje E har man som tidligere nævnt kunnet indplacere sit initiativ i seks kategorier samt en kombinationskategori. Nedenstående diagram viser fordelingen af samlede ansøgte beløb på 89.780.676 kr. mellem de 7 grupper:

Som man kan se er det i de tre grupper E5 - Bøger, E6 - Andet og E7 - Kombi, som står for 71 % af det ansøgte beløb. Nedenstående illustrerer forholdet mellem ansøgningernes samlede budget, det ansøgte beløb og det bevilligede beløb

Ekstrabevillingen til folkeafstemningen om Forfatningstraktaten:

Op til folkeafstemningen om Forfatningstraktaten besluttede Folketinget, at Nævnet til Fremme af Debat og Oplysning om Europa skulle administrere pulje på 30 mio. kr., der var øremærket til oplysnings- og debatinitiativer om Forfatningstraktaten. I aktstykket til denne ekstrabevilling blev fordelingen af midlerne specificeret. 14 mio. kr. var afsat til partierne, der skulle fordele midlerne mellem sig med syv mio. kr. til ja-siden og syv mio. kr. til nej-siden. 14 mio. kr. af bevillingen var afsat til fri ansøgning under pulje E, dog med den specifikation, at tre mio. kr. var øremærket til landsdækkende organisationer, der har oplysning og debat om Europa som hovedformål.

Da statsministeren den 17. juni 2005 udsatte folkeafstemningen som følge af det franske og hollandske nej, forsvandt bevillingsgrundlaget for puljen. Det medførte, at ekstrabevillingen skulle trækkes tilbage. Partierne havde som de eneste fået udbetalt hele beløbet, hvorfor flertallet også havde nået at bruge en del af det bevilligede beløb. Det beløb, som var blevet brugt eller indgået forpligtelser for pr. 17. juni 2005,

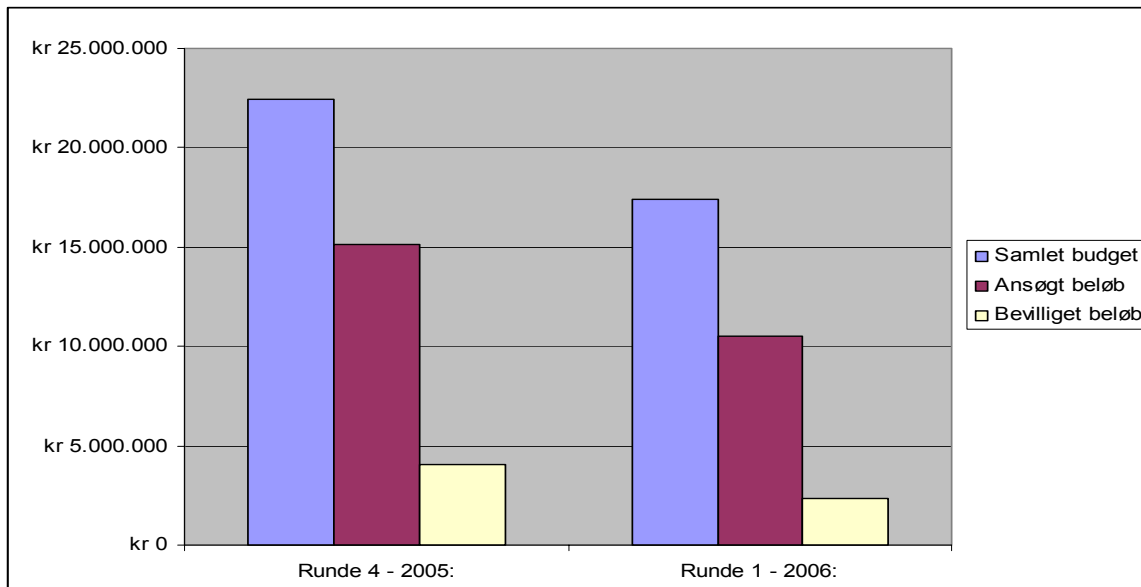
skulle partierne ikke betale tilbage, hvorimod det resterende beløb skulle tilbageføres sammen med et regnskab over de forbrugte midler.

Tillægsbevillingen til Tænkepausen

Borgernes Dagsorden:

1. Hvilke grænseoverskridende problemer, som Europa står overfor, bør der lægges særlig vægt på at løse - og hvilken rolle skal EU spille?
2. Hvilke problemer er de største i EU-samarbejdet, og hvordan kan de løses?
3. Hvordan skal debatten om Europas fremtid og en evt. ny traktat organiseres for at sikre bredde, dybde og legitimitet?
4. Hvordan styrker vi borgerdeltagelsen i EU?
5. Hvor går Europas grænser?

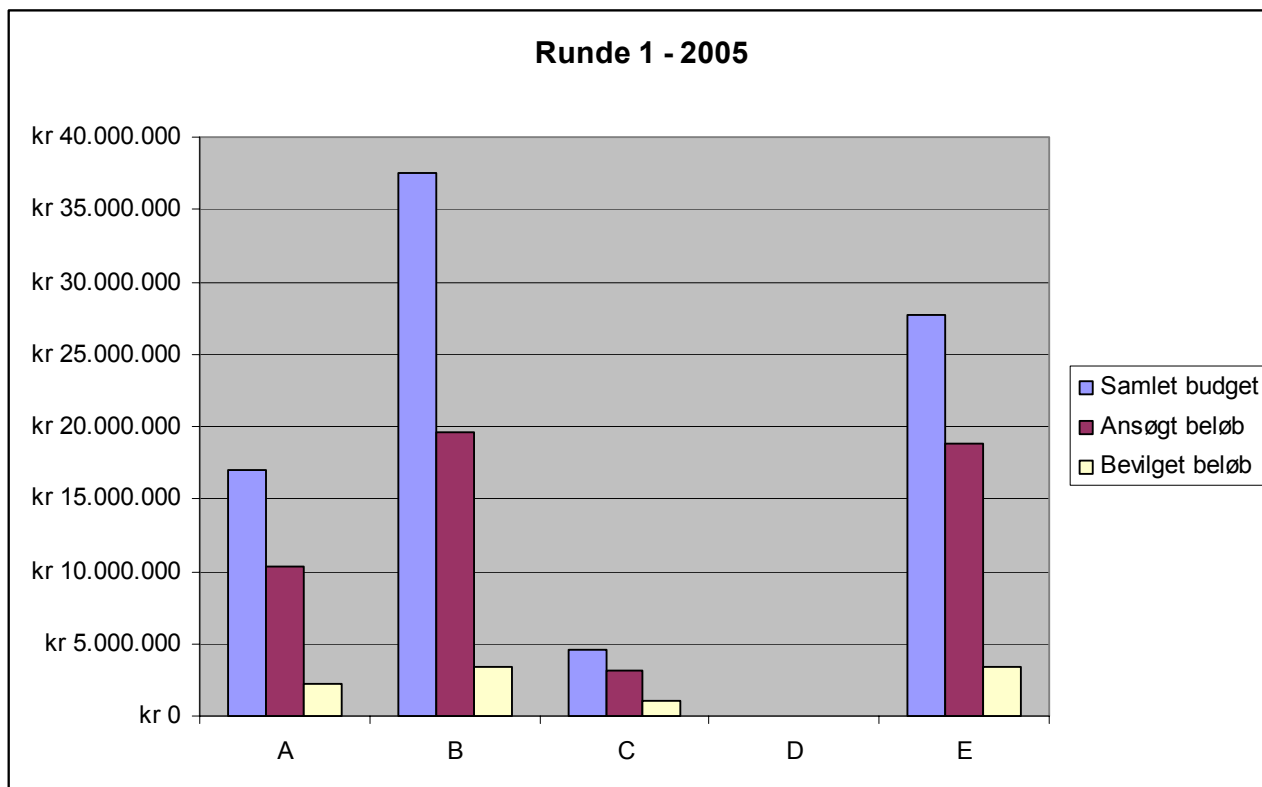
Denne dagsorden skulle danne rammen om den danske udgave af den tænkepause, som de europæiske statsledere hensatte EU i efter forfatningstraktaten blev nedstemt i Holland og Frankrig. Herhjemme blev tænkepausen understøttet af en tillægsbevilling på 14 mio. kr. Disse midler blev fordelt mellem Folketingets Europaudvalg, en planlægningsgruppe under Borgernes Dagsorden og nævnet, hvor Folketingets Europa-udvalg skulle bruge 3 mio. kr. til aktiviteter, 4 mio. kr. blev afsat til planlægningsgruppen og 6,4 mio. kr. kunne søges hos nævnet. Grundet behandlingstiden i det politiske system blev midlerne først tilgængelige for uddeling i november 2005. Nævnet fastsatte herefter to ansøgningsfrister, 22. november 2005 og 4. januar 2006, hvor der kunne søges til arrangementer, der forholdt sig til et eller flere af spørgsmålene på Borgernes Dagsorden. Nævnet modtog i alt 165 ansøgninger, hvoraf 93 fik tilsagn om støtte. Nedenstående diagram viser forholdet mellem samlet budget, ansøgt beløb og bevilliget beløb i tænkepausen:

Som man kan se blev der ansøgt betragteligt færre midler i tænkepausens anden ansøgningsrunde (Runde 1 – 2006) end i den første (Runde 4 – 2005). Det skyldes hovedsageligt, at alle initiativer skulle være afsluttede den 1. maj 2006, da Folketingets Europaudvalg skulle skrive en rapport til statsministeren, som denne kan tage med sig til ministerrådsmøde i juni 2006. Dette sammenpressede program har desværre også resulteret i en del frafald, dvs. ansøgere der har modtaget tilsagn, men som må give afkald på støtten, idet projektet ikke lader sig gennemføre inden for de givne rammer.

Ansøgningsrunder:

Som tidligere nævnt blev der i 2005 afholdt fire ansøgningsrunder, hvortil der sluttede sig endnu en runde i 2006 i forbindelse med Tænkepausebevillingen. Den første ansøgningsrunde blev afholdt den 14. april 2005. Da det var den første runde i den treårige bevillingsperiode, kunne puljerne A, B, C, D og E søges.

(Det skal bemærkes, at nævnet ikke modtog nogen ansøgninger til pulje D)

Anden ansøgningsrunde den 1. juni 2005 var den første runde, hvor man kunne søge bevillingen til folkeafstemningen om forfatningstraktaten. I denne runde blev der ansøgt om 31.405.020 kr. ud af et samlet budet på 44.512.317 kr. Der blev imidlertid kun bevilliget 773.499 kr., da runden blev annulleret som følge af, at folkeafstemningen blev udsat på ubestemt tid.

Tredje ansøgningsrunde blev afholdt den 13. september 2005. Det var den eneste ansøgningsrunde, hvor der ikke var en ekstrabevilling til enten folkeafstemningen eller tænkepausen i spil. Det gjorde, at der var begrænsede midler til uddeling, hvilket kommer tydeligt til udtryk i det bevilligede beløb på 375.500 kr.

I den fjerde ansøgningsrunde, der blev afholdt den 21. november 2005, var tillægsbevillingen til tænkepausen til uddeling. Det gav et markant løft i de uddelte midler, men bemærkelsesværdigt nok ikke i antal ansøgere.

Den femte ansøgningsrunde blev afholdt 17. januar 2006, og var den sidste ansøgningsrunde på tillægsbevillingen til tænkepausen. Det er tidligere blevet fremhævet, at det relativt lave ansøgte beløb skyldes, at der ikke var lang tid til at afholde arrangementerne, der skulle være afviklede inden 1. maj. Det udelukkede en del større arrangementer, der typisk skal have længere tid til at blive gennemført.

Nedenstående skema opsummerer årets ansøgningsrunder for pulje E:

Samlet pulje E

	Ansøgere	Samlet budget	Ansøgt beløb	Bevilget beløb
Samlet:	597	kr 130.799.659	kr 89.780.676	kr 10.954.394
Runde 1 - 2005:	120	kr 27.698.420	kr 18.814.482	kr 3.407.271
Runde 2 - 2005:	225	kr 44.512.317	kr 31.405.020	kr 773.499
Runde 3 - 2005:	87	kr 18.734.715	kr 13.975.895	kr 375.500
Runde 4 - 2005:	80	kr 22.450.704	kr 15.100.561	kr 4.062.599
Runde 1 - 2006:	85	kr 17.403.503	kr 10.484.718	kr 2.335.525

De kommende år

Året 2005 har som nævnt været et turbulent år. Ikke alene forfatningstraktat og tænkepause har sat sit præg på nævnets arbejde, men i særdeleshed også indkøringen af en ny bevillingsstruktur og et nyt nævn. Det er imidlertid nævnets opfattelse, at de bevilgede midler har været med til at højne oplysnings- og debatniveauet om EU i den danske offentlighed. Den fulde effekt af bevillingen vil man, efter nævnets opfattelse, imidlertid først se i løbet af 2006 og 2007. Da skulle bevillingerne i pulje A og B for alvor have rodfæstet sig i de pågældende organisationer, og man kan forvente et højnet aktivitetsniveau fra organisationerne.